

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Nc/5/2021
Identifikačné číslo spisu: 5111221409
Dátum vydania rozhodnutia: 27.07.2021
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5111221409.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C. W., bývajúceho v L., 2/ G. W., bývajúcej v L., obaja zastúpení splnomocnencom Advokátska kancelária VARMUS s. r. o., so sídlom v Čadci, Palárikova 83, IČO: 36 863 203, proti žalovaným 1/ A. L., bývajúcemu v Q., 2/ A. L., bývajúcej v Q., obaja zastúpení splnomocnencom JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o., so sídlom v Žiline, Národná 17, IČO: 36 848 654, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a o odstránenie oplatenia, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13C/153/2011, o návrhu žalovaných na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania sporu vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 10Co/8/2020, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Žiline JUDr. Amália Paulerová, JUDr. Róbert Urban a JUDr. Erik Varga n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na tomto súde pod sp. zn. 10Co/8/2020.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 10Co/8/2020 žalovaní 1/ a 2/ podaním z 1. júla 2021 (č. l. 749 a nasl. spisu) uplatnili námietku zaujatosti voči celému senátu 10Co. Žalovaní sú názoru, že sudcovia krajského súdu rozhodnutím o tom, že nedôjde k vyhláseniu rozhodnutia bez nariadenia ústneho pojednávania a že naopak, senát vo veci rozhodol nariadiť riadne odvolacie pojednávanie logicky naznačuje, že necelých 24 hodín pred pripraveným vyhlásením rozhodnutia senát z nepochopiteľných dôvodov zmenil právny názor a tým, že nariadil riadne odvolacie pojednávanie, prehodnotil svoje vlastné rozhodnutie vo veci bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu. Zo spisu pritom nevyplýva, že by sa senát krajského súdu od 24. júna 2021 do 29. júna 2021 zišiel, a zmenil tak svoj právny názor na vec, ktorú chcel 30. júna 2021 rozhodnúť formou verejného vyhlásenia rozhodnutia. Takýto neštandardný postup senátu krajského súdu vyvoláva u každého súdneho človeka podozrenie, že nejakým spôsobom došlo k vonkajšiemu zásahu do nezávislosti a rozhodovacej činnosti predmetného odvolacieho senátu. Žalovaní uviedli, že o dôvode vylúčenia sudcov sa dozvedeli 29. júna 2021, keď na webovej stránke Krajského súdu v Žiline zistili, že vec sp. zn. 10Co/8/2020 už nie je medzi vecami určenými na deň 30. júna 2021 na prejednanie a rozhodnutie veci bez nariadenia ústneho pojednávania.

2. Sudcovia krajského súdu senátu 10Co JUDr. Amália Paulerová, JUDr. Róbert Urban a JUDr. Erik Varga, ktorému senátu bol podľa rozvrhu práce spor pridelený na prejednanie, sa k obsahu vznesenej námietky zaujatosti vyjadrili a zhodne uviedli, že nemajú žiaden pomer k sporu, k stranám sporu, ani k ich zástupcom. Necítia sa preto vo veci byť zaujatí.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd Krajskému súdu v Žiline nadriadený [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)] vec prejednal a dospel k záveru, že podmienky vylúčenia zákonných sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu neboli naplnené.

4. V zmysle § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

6. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej nožnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

7. Pri posudzovaní skutočností uvádzanej žalovanými v námietke zaujatosti vychádzal najvyšší súd jednak zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu, ako aj z toho, že výnimky z takejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

8. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť; ale len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v jeho veciach sp. zn. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98 a II. ÚS 121/03).

9. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce však nie je (subjektívne) stanovisko sudcu či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done.“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednáwanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť a rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je tak to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom

prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach a objektívnu nestrannosť samozrejme nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

10. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

11. Z už spomínanej judikatúry ESĽP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

12. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti sudcov, členov senátu 10Co, ktorý má v zmysle rozvrhu práce spor prejednať a o ňom aj rozhodnúť, najvyšší súd ako súd nadriadený uvádza, že je potrebné konštatovať, že sudcovia JUDr. Amália Paulerová, JUDr. Róbert Urban a JUDr. Erik Varga sa necítia byť zaujatí, pretože ani jeden z nich nemá žiaden pomer ani k sporu, ani k stranám sporu a ani k ich zástupcom. Vzhľadom na uvedené, v danom prípade teda neexistuje žiadny vzťah, pre ktorý by bolo možné pochybovať o ich nezaujatosti.

13. Najvyšší súd následne posúdil aj objektívne aspekty nestrannosti namietaných sudcov, pričom nedospel k záveru o existencii takých skutočností, ktoré by mali povahu dôvodov vylučujúcich sudcov z prejednávania a rozhodovania veci. Z obsahu vznesenej námietky zaujatosti žalovanými (č. l. 749 spisu) totiž nevyplývajú žiadne konkrétne skutočnosti odôvodňujúce pochybnosti o nestrannosti a nezaujatosti predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej, ani členov senátu JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu.

14. K vznesenej námietke zaujatosti žalovanými z dôvodu neštandardného postupu senátu krajského súdu, ktorý deň pred pripraveným vyhlásením rozhodnutia bez pojednávania, nariadil riadne odvolacie pojednávanie bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu, je potrebné poukázať na § 49 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Toto ustanovenie výslovne vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu boli okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní o prejednávanom spore. Vzhľadom na uvedené, táto námietka nemôže byť sama osebe dôvodom na to, aby najvyšší súd rozhodol o vylúčení sudcov senátu 10Co.

15. Keďže v danej veci neexistujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti žalovanými spochybňovaných sudcov Krajského súdu v Žiline, najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.